

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Ziarul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Ziarul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Naufragiul economic al guvernului.

Nu poți să te aperi de simțământul unei adânci și mari îngrijiri patriotice, cetind darea de samă ce a făcut-o mai zilele trecute înaintea alegătorilor săi în Brașov d. Iosif Szterényi, actualul secretar de stat în departamentul comerțului și conducătorul real și adevărat al acestui departament. Francisc Kossuth, titularul, este prea mult chinuit și frământat de boale și de intrigi de partid pentru ca să se dedice specialității comerțului, pentru care îi lipsește și competența. Din darea de samă dela Brașov, prea interesantă și bogată în date și aprecieri valoroase, reiese înainte de toate că, Szterényi nu numai a condus politica mare economică a țării în timpul guvernului coaliționist, ci că el este și bărbatul, care dispune de cunoștințele, aptitudinile și însușirea necesară pentru o misiune atât de înaltă.

Mai reese însă din acea dare de samă *contrazicerile mari*, cari există întră *politica* guvernului peste tot și întră *interesele economice* a le țării. Prin labirintul acestor contraziceri d. Szterényi caută să se străcoare cum știe el mai bine, însă din când în când resuflă de aceasta oboseală și ființa sa de om de afaceri biruiește peste ființa de susținător al politicii guvernului și destăinuiește cu o francheță și o sinceritate ce merită toată recunoștința *vârtejului primej-*

dios, în care interesele mari economice a le țării sunt amenințate a se îneca și confunda.

Ținuta principală a politicii economice de stat este *independența economică a țării*. Firește și d. Szterényi a cărmuit și cărmuiește într'acolo, dar și dânsul s'a îngrozit și noi ne îngrozim de pedicile ce stau în cale și de conflictele economice ce se produc în toate părțile. D. Szterényi le descopere aceste fără genă. Din datoria publică a statului — ne spune d-sa cu competența de conducător al departamentului economic — sunt un miliard și jumătate coroane în mâna capitaliștilor austriaci; se mai găesc tot în mâna acestor capitaliști un miliard și două sute milioane bonuri și priorități ale băncilor noastre; un pătrariu de miliard hârtii ale întreprinderilor noastre de transport; două sute milioane ale întreprinderilor industriale; patru sute cincizeci de milioane ca credit mobilier comercial permanent; și o jumătate de miliard credit ipotecar.

Va să zică austriacii, de care voim astăzi să ne emancipăm economic, au la noi preste *patru miliarde* capital, și secretarul de stat ungar sigur nu exagerează când precisează aceasta cifră, în tot cazul foarte respectabilă. Cum să ne desfacem de tovarășul nostru austriac, care are marele avantaj să fie creditorul nostru și de unde să luăm noi acele patru miliarde coroane care ar trebui să le plătim lui? Asupra acestei întrebări d. Szterényi firește nu scapă nici un cuvântel, fiindcă ca om practic n'ar ști să dea nici un răspuns. În realitate însă

suma cu care austriacii sunt angajați la noi în țară întrece cu mult cele patru miliarde precizate de d. Szterényi, căci banca austro-ungară ca o instituție comună nu este pusă la socoteală, și ea trebuie pusă, fiindcă capitalul ei de operațiune este tot în mâni austriace. Dar în sfârșit ce are a face o jumătate de miliard mai mult sau mai puțin, când nu putem plăti nici cele patru miliarde?

Și de ar fi numai atât! D. Szterényi, conducătorul politicii de independență economică, mai apasă, cu drept cuvânt, și asupra unui alt punct. Ungaria are o atât de nenorocită situațiune geografică încât atât la nord și la vest, pe toată întinderea frontierelor, se lovește de teritoriu austriac, iar spre sud și est frontiera sa se întâlnește cu cea sârbească și cea română. Debușeurile în Serbia și în România nu sunt nici ele la dispoziția liberă a Ungariei, ci ca afaceri internaționale comune drumul spre Belgrad și București se regulează tot la Viena, adică prin austriacii cu miliardele, de care am voi să ne emancipăm. O singură speranță avea politica noastră independență economică: linia ungară a căii ferate Cașovia-Oderberg, care duce direct dela Pesta la frontiera prusiană. Aceasta linie, trebuie pusă în stare perfectă cu orice preț, pentru a putea primi întreg exportul spre apus al Ungariei.

A fost cheltuite sume considerabile pentru acest drum de scăpare, care mai servea totodată și de linie de cărbuni a industriei țării. Din nenorocire însă linia ungurească

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Surdomuta.

Duminică, 28 Mai.

Nici nu se putea să isprăvesc mai bine luna Mai. Azi dimineață clopoțelul dela ușe sună cu putere. Toți ne ridicăram în sus și auzii pe tata zicând plin de mirare:

— D-ta, Giorgio?

Era Giorgio, grădinarul nostru dela Chieri, a cărui familie este acum la Condove care sosise în minutul acela dela Genova, cu un vapor ce venise cu o zi mai înainte din Grecia, unde Giorgio lucrase trei ani la calea ferată.

Giorgio avea o legătură mare în mână. Îmbătrânise puțin, dar fața îi era tot roșie și veselă.

Tata îl pofti să între, dar dânsul răspuse nu, și întreabă numai decât:

— Ce este pela mine pe acasă? Ce face Gigia?

— Era bine, până acum câte-va zile, — răspuse mama.

Giorgio răsufiă din greu.

— Ah, slavă Domnului! N'am îndrăsnit să mă duc la surdomuți, fără să știu ceva de dânsa. Las legătura aceasta aici, și dau fuga s'o iau. De trei ani, de când nu văd pe sârmana mea

copilă! De trei ani că nu am văzut pe nici unul de ai miei!

Tata îmi zise:

— Insoțește l, Enrico.

— Vă rog să-mi spuneți ceva — zise grădinarul în pragul ușei.

Tata îl intrerupse:

— Cum au mers treburile?

Bine, slavă Domnului. Am adus câți-va gologani. Dar vreau să vă întreb cum merge cu învățătura biata mută. Când am plecat eu, părea un animal, sărăcuța. Eu n'am mare încredere în școlile astea. O fi învățat să facă semne? Nevasta mea mi-a scris că învață să vorbească și că merge bine; dar mă gândeam eu în mine: ce folos că dânsa învață să vorbească dacă eu nu știu să fac semnele? Cum o să ne putem înțelege? Semnele or fi bune însă se înțelege ei între ei, un nenorocit cu altul, dar cu mine? Cum merge, spuneți-mi vă rog.

Tata zîmbi și răspuse:

— Nu-ți spui nimic, o să vezi d-ta singur. Du-te, du-te repede.

Eșirăm. Institutul este aproape de noi. Mergeam repede și grădinarul îmi zicea, întristat:

— Biata Gigia! S'a născut cu nenorocirea aceia. Când mă gândesc că n'am auzit-o nici odată zicându-mi *tată*, că nu a auzit niciodată vorba *fata mea*, că niciodată nu a auzit sau nu a zis nici o vorbă. Slavă domnului că s'a găsit un domn cu inima bună, de a băgat-o în Institut. Totuși nu a fost primită până la vârsta de opt ani. De trei ani s'a acolo; acum merge pe un-sprăzece. O fi crescut mare? Spune-mi d-ta, este veselă?

— O să vezi numai decât — i-am răspuns eu grăbind pasul.

— Dar unde este Institutul? Când au adus-o aici, eu și plecasem în Grecia. Mi-se pare că trebuie să fie prin părțile astea.

Ajunsesem. Intrăram în vorbitor. Ne ieși înainte un îngrijitor.

— Sunt tatăl fetei Gigia Voggi, zise grădinarul, vreau să văd pe fata mea, repede, repede.

— Sunt în recreație, răspuse îngrijitorul, mă duc să spui profesoarei.

Și ieși.

Grădinarul nu putea nici să vorbească, nici să stea locului: se uită la tablourile după păreți fără să le vadă.

Ușa se deschise: intră o profesoară îmbrăcată în negru, cu o fată de mână.

Tatăl și fica se uită o clipă unul la altul, apoi se aruncară unul în brațele celuilalt, dând un strigăt.

Fata era îmbrăcată cu o rochie vărgată cu alb și roșu, și cu un șorț alb. Este mai înaltă decât mine. Plângea și ținea pe tatăl său de gât cu amândouă mâinile.

Tatăl său se desfăcu din brațele ei și se uită la ea dela cap la picioare, cu ochii umezi și suflând par'că alergase, și strigă:

— Ah! Cum a crescut de mare! Cât s'a făcut de frumoasă! Draga, mea Gigia! Sârmana mea mută! D-tră, doamnă, suneți profesoara? Spuneți-i, vă rog, să-mi facă semne, că poate oi pricepe ceva, și pe urmă, încet încet, o să învăț și eu să le fac. Spuneți-i să zică ceva, cu semne.

Profesoara zîmbi și zise încet fetei:

Cașovia-Oderberg, deși ducea până în frontieră, nu se lega deadreptul cu rețeaua prusiană, ci trecea prin stațiunea austriacă Oderberg în liniile prusiane. Toate silințele dela Pesta, mai întâiu pentru a determina guvernul austriac să facă și el îmbunătățirile și lărgirile corăspunzătoare pe linia sa de vr'o câțiva kilometri, și mai în urmă a obține dela guvernul prusian o legătură directă cu linia ungară, au rămas zadarnice; vagoanele ungurești destinate pentru străinătate se înfundă în gara austriacă necorăspunzătoare și nemolită de mărfuri. Junctiunea cu Prusia, trebuie pentru a fi realizată să treacă iarăși prin — Viena. Dl Szterényi se plânge amar contra acestor dușmăni; drumul acesta însă, singurul drum de eșire al Ungariei, este și rămâne închis, iar cheia lui se află în buzunarul austriacilor, de care noi voim să ne emancipăm economicște.

De politica tarifară d. Szterényi nu pomeneste, ceace este foarte explicabil după ce toate drumurile de ieșire din țară sunt închise. Nu pomeneste nimic nici de întrebarea ce are să facă Ungaria cu grâul, care este vândut astăzi fără taxă vamală austriacilor și în cazul independenței economice va trebui să plătească o vamă de cel puțin cinci mărci pe suta de chilogramme. Secretarul de stat stăruie însă asupra altor două mari scăderi economice ale țării. Una este starea deplorabilă în care se află căile ferate ale statului. D. Szterényi este atât de îngrijat asupra acestui punct încât pronunță cuvintele de »urmări catastrofale« dacă nu se va face iute și degrabă o îndreptare. Venitul capitalului investit de stat în căile ferate a scăzut dela 4.03% în anul 1906 la 2.82% în 1908.

Din visteria statului s'a turnat pentru căile ferate în anul 1907 90 milioane și în anul trecut 202 milioane și efectul este nul. După proiectele guvernului mai trebu-

iesc încă 800 milioane pentru căile ferate ale statului să fie scăpate de dezastru!

Un suspin amar mai iese din pieptul d-lui Szterényi din cauza raporturilor noastre comerciale cu statele balcanice, între care are onoarea a fi numărată și România, cu toate că ea nu e în Balcani.

Statul ungar, adecă noi sărmanii contribuabili, aducem pe fiecare an mari jertfe bănești pentru a face cu puțință stabilirea în țară de mari și multe fabrici — fie și cu capital austriac și cu lucrători austriaci — firește cu gândul ca produsele lor să le trimitem statelor balcanice. Dar n'avem tractate comerciale încheiate nici cu Serbia, nici cu Bulgaria nici cu Muntenegru; numai cu România ne-a succedat a ne face legături comerciale, însă nici aceste nu sunt precum ar trebui să fie.

Este de mirat cum un om atât de deștept și practic ca d. Szterényi nu știe să tragă concluzia finală din toate aceste fapte, înșirate de dânsul în darea sa de seamă dela Brașov.

Bethmann Hollweg la Impăratul. Noul cancelar german, după cum anunță corespondentul ziarului »N. Fr. Pr.« nu va vizita pe Majestatea Sa la Ischl ci la Viena. Vizita dlui Bethmann Hollweg se proiectează între 23 și 30 Septembrie, când cancelarul se va întâlni și cu baronul de Aehrenthal.

Deputații croați către Majestatea Sa. Epidemia șovinistă care a cuprins pe toți slujitorii statului în Ungaria, se întinde tot mai mult și în Croația. Sunt la ordinea zilei și în Croația volniciile autorităților administrative, căci banul Rauch ține să dea stăpânilor săi din Budapesta dovezi din belșug, că e vrednic de încrederea lor. — După cum anunțasem, deputatul croat Dušan Peleș a fost oprit în exercițiul cardinalului său drept constituțional: dreptul de a pune pe ale-

gătorii săi în cunoștință despre mersul trebilor țării. Deputatul Peleș a denunțat acum telegrafic Majestateii Sale pe subprefectul din Glina, care l-a oprit să-și fie darea de seamă în cercul său electoral. Deputatul Peleș mai cere Majestateii Sale să convoace de urgență saborul pentru a se alcătui cât mai curând legea despre sufragiul universal, egal și secret. Telegramme de acelaș conținut au adresat împăratului cu acest prilej și deputații Starcevići, Picici și Pavelici.

Părerii cu privire la o nouă fundamentare a învățământului nostru primar.

III.

(Continuare.)

Învățământul limbii române trebuie să iese neapărat din vechile ogașe ale gramaticii, cari mortifică orice înțeles pentru limba vie. Gramatica să se facă numai în legătură cu lectura, încolo școala primară să caute a trezi simțul pentru limba vie, pentru nesfârșitele frumuseți ale acesteia, și aceasta să o facă în legătură cu produse literare de seamă, cari să înlocuiască multele platitudini din actualele cărți de citire. — În adevăr ce interes poate să aibă copiii noștri pentru zicerile afirmative, negative, interogative circumstanțiale, simple și compuse, când în sufletul lui se frământă de moarte poatecă o doină, pe care auzit-o când a fost cu vitele la pășune, sau o frântură de limbă care i agită fantazia și i pune la probă agilitatea lui în gândire și pronunțare? Gramatica e ca o listă de bucate, din care nu se satură nimeni. Bună o fi și lista unde i-o fi locul, dar lucrul principal e mâncarea, — în cazul nostru înșasă limba.

Cum s'ar putea preface învățământul limbistic de azi într'un învățământ viu, desp e asta se poate ceti cu mare folos cartea lui Hildebrand: Vom deutschen Sprachunterricht, (Leipzig, ed. VII 1900) care a făcut în Germania epocă. O recomand atenției raformatorilor învățământului nostru, cu atât mai vârtos că în privința învăț-

— Cine este omul acesta, care a venit să te vadă?

Și fata, cu un glas gros, ciudat, răgușit, ca glasul unui sălbatic, care vorbește pentru prima oară limba noastră, dar pronunțând limpede, răspunse zimbând:

— Es te ta-ta.

Grădinarul făcu un pas îndărăt și strigă ca un nebun:

— Vorbește! Cum se poate! Cum se poate? Vorbește? Vorbești tu, copila mea, vorbești? Răspunde-mi vorbești?

Și iarăși o îmbrățișă și o sărută de trei ori pe frunte.

— Dar, doamnă profesoară, nu vorbește cu semne? cu degetele?

— Nu domnule Voggi, răspunse profesoara, nu cu semne. Cu semne se învața mai demult, astăzi se învața cu metoda oral. Cum, nu știi D-ta?

— Nu, eu nu știam! răspunse grădinarul mirat. De trei ani de când lipsesc din țară! Poate că mi-au scris, dar eu nu am înțeles. Eu am capul cam greu! Fata mea, tu mă înțelegi! Auzi tu glasul meu? Răspunde-mi: mă auzi? Auzi ce-ți zic?

— Nu, nu, zise profesoara, nu aude glasul pentru că este surdă. Dânsa pricepe, după mișcările gurei ceiace i spui, dar nu aude vorbele ce i-le spui, cum nu aude nici ceiace răspunde dânsa. Vorbește pentru că am învățat-o să vorbească, literă cu literă, cum trebuie să fie buzele, cum trebuie să miște limba și cum trebuie să facă cu pieptul și cu gâtul ca să scoată vorbele.

Grădinarul nu prcepă și rămase cu gura căscată. Nu credea încă.

— Spune-mi Gigia — îi zise vorbindu-i la ureche — îți pare bine că tatăl tău s'a întors? Și ridicându-și capul, aștepă răspunsul.

Fata se uită la el gânditoare și nu răspunse nimic. Tatăl se turbură.

Profesoara rise, și pe urmă zise:

— Nu-ți răspunde pentru că nu a văzut mișcările buzelor d-tale: i ai vorbit la ureche! Intreab-o încă odată, stând cu fața d-tale drept în fața ei.

Tatăl, uitându-se drept în față, zise iar:

— Îți pare bine că tatăl tău s'a întors? Că nu mai pleacă?

Fata, care se uitase cu mullă băgare de seamă la buzele lui, căsnindu-se să vadă și în gură, răspunse numai decăt:

— Da, îmi pare bine că te-ai întors, și că n'o să mai plec, ... niciodată.

Tatăl o îmbrățișă cu ardoare, și apoi, ca să se încredințeze mai bine, o năpădi cu întrebări:

— Cum se cheamă mama?

— An-to-ni-a.

— Dar sora ta cea mică?

— A-de-la-i-de.

— Cum se cheamă institutul acesta?

— Al surdo-mu-ți lor.

— Cât face de două ori zece?

— Douăzeci.

Pe când mă așteptam să-l văd râzând de bucurie, îl văzui că se pornește pe plâns. Dar plângea de bucurie.

Fă-ți inimă, zise profesoara, trebuie să te bucuri, iar nu să plângi. Uite, faci și pe fata d-tale să plângă.

Grădinarul apucă mâna profesoarei și o sărută de două trei ori, zicând:

— Mulțumesc, mulțumesc de o sută de ori, de o mie de ori, doamnă profesoară, și iertați-mă că nu știu ce să mai zic.

— Nu, numai vorbește, zise profesoara, dar fata d-tale știe să scrie; să socotească; știe numele tuturor buruienilor din casă; știe puțină istorie și geografie. Peste doi ani, o să știe mult mai mult.

Când o să iasă de aici, o să fie în stare să facă ceva, căci avem surdo-muți cari sunt băieți în prăvălie și servesc pe mușterii, și lucrează ca și ceilalți.

Grădinarul rămase iar uimit. Se părea că i se încurcă mintea. Se uită la fată și se scarpină în cap. După față i se vedea că ar fi vrut și altă lămurire.

Atunci profesoara se întoarse spre îngrijitor și-i zise:

— Adu-mi o fetiță din clasa preparatoare.

După puțin timp, îngrijitorul se întoarse cu o surdo-mută de vr'o opt sau nouă ani, intrată de puține zile în institut.

— Aceasta, zise profesoara, este o fetiță pe care acum am început s'o învățăm să vorbească. Uite cum facem: vreau să o fac să zică pe e.

Profesoara deschise gura cum se face ca să zică pe e și făcu semn fetei să facă la fel. Fetița ascultă; atunci profesoara îi făcu semn să zică pe e. Fetița în loc de e zise pe o.

— Nu, zise profesoara, nu este acesta.

Luă amândouă mâinile fetei și și-le puse una la gură și alta la piept, zicând e.

Cu mâinile sale, fetița simți mișcările gurei

Boalele secrete!

surgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Buma nr. 1 (Slavonia). — — —

mântului limbistic trebuie să se facă cu atât mai neapărat o reformă radicală, cu cât în caz contrar ajungem în urma prescripțiilor legii într'o zăpăceală din care nu v'om mai putea ieși nici-când. Acuma e momentul cel mai grav, și dacă-l vom pierde desigur că n'am pierdut puțin.

Invățământul limbistic trebuie să ne fie tot mai mult centrul întregului învățământ, de care să se încopce cel religios, apoi istorie, geografie, și într'o bună măsură și celelalte materii. Concesii făcute de dragul limbii ungurești și de dragul unei »păci« e ceva desonorător pentru un popor care știe aduce jertfe materiale atât de însemnate pentru școli, cum aducem noi, cari în privința asta suntem cel dintâi popor din țara întreagă. Cel puțin în acest punct trebuie să fim categorici, și anume categorici pe bazele cele mai largi. Cu acest categoricism nu se împacă o convingere greșită ca aceea că, lângă limba noastră începe foarte bine și cea ungurească, căci de fapt ea începe numai de silă bucură. Fichte a zis cu tot dreptul că »limba e una singură și indispensabilă«. O limbă străină e pentru un popor care și are limba sa proprie la care ține, un blăstăm căci ea-l împiedecă de a ajunge la o deplină claritate în cugetare și exprimare. Claritatea, deplina și adevărata claritate e legată numai de limba vie a mamei, zice Hildebrand, de o limbă străină se leagă neclaritate, adică în ea cugetarea e ștearsă, și ca fond și ca formă.

Când luptăm pentru limba noastră, nu luptăm deci numai pentru un bun natural scump nouă, ci și pentru o claritate în viața noastră intelectuală, prin aceasta săvârșim nu numai o operă națională ci și una eminamente culturală. — Nimic mai greșit decât credința că, decât o singură limbă mai bine două, — chiar și când asta n'ar fi una din acele greutateși mari cari nu se pot învinge. Vom vorbi cu altă ocazie despre chestiunea aceasta, arătând cu exemple ce enormă pacoste e pentru viața sufletească a unui popor o limbă străină, chiar și când aceasta nu se impune cu putere. Deocamdată rămânem la atâta: cu nici un dram mai mult în limba maghiară decât pretinde legea draconică pe care vremile viitoare o vor șterge ca pe o rușine a civilizației! Tot timpul trebuie întrebuințat pentru o adâncă pătrundere a limbei noastre. O legecare să ne împedice în privința asta nu există în școlile noastre. Ajunge blestemul care i-a copleșit pe copiii români din școlile de stat și comunale, nu-i permis ca să facem și în școlile noastre mai mult decât strictul necesar.

Un mare filozof și pedagog, Schleiermacher, numește tradare națională abaterea copilului dela o gândire și vorbire în sensul național cel mai strict, fie ea făcută cu gând rău sau bun, trădă-

tori sunt toți acei învățători cari fac în limba străină mai mult decât îi silește legea barbară, oricât de curate sentimente ar avea ei din alt punct de vedere, căci prin asta ei negligă sufletul național. Deci nu bucura ne putem când în cutare școală copiii fac o mare bucurie inspectorului școlar care și mângăie barba ce se termină uneori în perciuni sau își răsucește mustața »unsă cu clisă«, încântat de »resultatele« cele frumoase, ci întrista, căci împlinirea legii cu vârf și îndesat înseamnă uitarea datorțiilor față de noi înșine și recunoașterea dușmanului ca factor legal.

Și în legătură cu asta: pot avea ilegalele ordinațiuni și instrucțiuni ministeriale valoare obligativă pentru noi? Atâtea din ele se ciocnesc direct cu legea din 1907. Pretensiunea ca la excursiile școlare, încă cu elevii clasei a treia, să se întrebuințeze ca limbă de conversație limba maghiară (instrucția zice că limba de conversație trebuie să fie firește cea maghiară!) nu e numai o extraordinară absurditate ci și o ilegalitate de care nu-i permis să ținem cont. Noi stăm pe baza legii! Și pe asta stăm de silă, mai departe însă nu vrem să recunoaștem nici o iotă, oricât de mult s'ar busumfla pentru asta un ministru ca cel de azi, dimpreună cu toți pedagoguții lui oficiali (cărora îi vine încontinuu să nu le poți zice altcum decât pedagogăuți).

Deci *caveant consules!*

Desigur e frumos și înălțător ca să vezi cum se răsping ordinațiunile ilegale cu privire la propunerea religiei în ungurește, respingerea asta e o datorie naturală. Dar ea nu e singura condiție de care e legată existența vieții noastre naționale! Tot așa de categoric trebuie să se lucreze și pe terenul pozitiv, care e încă al nostru, dar care e neglijat. Dacă ne-am interesa mai mult de asta, dacă am lucra mai cu tragere de inimă și mai cu cap, n'ar îndrăzni nici lacomii dela putere să ne șicaneze atât de mult. Sașii nu sunt cruțați numai fiindcă sunt »prudenți« și »circumspecți«, ci și pentru că ei știu ce vor și lucrează în mod deplin conștient.

Din România.

Vizita unor ofițeri superiori din armata noastră la Sinaia. Se anunță din Sinaia: ieri dimineață au sosit în localitate sub conducerea d-lui general Gaudernak, comandantul corpului 12 de armată din Sibiu, un număr de 11 ofițeri austriaci, dintre cari 5 generali, toți dela statul major. Cei 12 ofițeri au venit aci pentru a vi-

zita Sinaia și cu această ocazie s'au prezentat în audiență M. Sale Regelui care i-a reținut la dejun. Apoi li-s'a oferit locuințe la Castelul Peleş.

Seara oaspeții au părăsit Sinaia, întorcându-se la Sibiu după ce au asistat la concertul dela Copșa.

Dela Curte. — Ieri la orele 5 d. a., a avut loc la Castelul Peleş un garden-party la care au fost invitați în afară de întreg corpul diplomatic dnii miniștrii aflători în Sinaia, precum și toate persoanele marcante din localitate.

A. S. R. peincipesa Maria, într'o prea frumoasă toaletă albă cu o eșarfă roșie și o pălărie de aceeași culoare, înconjurată de copiii prințari, primea cu cea mai mare amabilitate pe oaspeți.

La orele 6 au sosit în trăsură, trasă de 6 ponei MM. LL. Regele și Regina.

Suveranul după ce a îmbrățișat pe A. S. R. peincipesa moștenitoare și pe copiii prințari, s'a întreținut în delung cu prințul de Schönburg, apoi a mai vorbit cu mai multe persoane.

Timpul fiind foarte umed, Suveranii s'au înapoiat fără întârziere la castelul Peleş.

A. S. Regală Peincipesa cu copiii s'au retras la orele 7 și au plecat pe urmă cu automobilul la Posada spre a lua masa, înapoiindu-se la orele 11 seara.

În tot timpul cât a durat gardenparty a cântat orchestra ministerului instrucțiunei publice, sub conducerea dlui Dinicu.

M. Lor s'au fotografiat ieri împreună cu micul principe Nicolae pe terasa din fața Castelului Peleş. Principele Nicolae este un mare favorit al M. Lor și petrece mai multe ore din zi pe lângă M. S. Regia care se ocupă foarte mult cu micul principe, asupra căruia are o mare influență.

Iarăși relațiile austro-române.

Un articol al baronului Chlumecky.

Importanta revistă politică austriacă »Oesterreichische Rundschau«, care se ocupă în deosebi de chestiunile naționalităților, publică în numărul ei recent un articol al cunoscutului publicist și om politic, baronul de Chlumecky, cu privire la întrevăderea dela Sinaia. Autorul atinge fapte și idei de

și pieptului profesoarei, deschise gura ca mai nainte, și zise limpede e.

În același chip, profesoara o făcu să zică pe e și pe d, tot cu mânușitele ei la gură și pe piept.

— Ați văzut cum se face? ne întrebă.

Giorgio pricepuse, dar părea și mai mirat ca nainte, când nu știa cum se face. După ce se gândi puțin, întrebă uiându-se lung la profesoară:

— Așa-i învățați să vorbească? Și aveți răbdare să-i învățați pe toți, unul câte unul, ani întregi? Atunci, d-tă sunteți sfinți, îngeri din rai! Și în lume nu poate să se găsească o răsplată pentru d-tră. N'am ce să mai zică!... Ah, vă rog să mă lăsați puțin singur cu fata mea, numai cinci minute.

Șezu mai la o parte, și începu s'o întrebe, iar fetița să răspundă, și grădinarul ridea, cu ochii umezi, și și lua fata de mâni, plin de bucurie uitându-se la ea și ascultându-i glasul, ca un glas ce venea din ceruri; pe urmă întrebă pe profesoară:

— Imi dați voie să mă duc la domnul director să-i mulțumesc.

— Directorul a eșit; dar este o altă ființă căreia ar trebui să-i mulțumești. Aici la noi, fiecare fată, este dată în grija uneia mai mari, care li ține loc de soră, de mamă. Fata d-tale este în grija unei surdo mute de șapte sprezece ani, ficia unui brutar, care este bună și o iubește mult: de doi ani, în fie care dimineață îi ajută să se îmbrace, să se piepline, o învață să coasă, îi căr-

pește rochiile, îi ține de urît. Luigia, cum o chiamă pe mama ta din institut?

Fata zîmbi și răspunse:

— Ca-te-ri-na Gior-da-no. — Pe urmă zise lui tatăl său: — ies-te, foar-te bu-nă.

Îngrijitorul, eșit la un semn al profesoarei, se întoarse numai decât cu 'o surdo-mută blondă, voinică, cu chipul vesel, îmbrăcată tot cu rochea vârgată cu roșu, dar cu șorțul cenușiu. Dânsa se oprî în ușe și se roși, apoi plecă capul, zîmbind.

Fata lui Giorgio alergă la ea, o luă de un braț, și o duse în fața tatălui său, zicându-i cu glasul ei gros: — Ca-te-ri-na Gior-da-no.

— Brava fată! zise tatăl întinzând mâna s'o mângăie, dar o trase repede înapoi. — Brava fată! să te blagoslovească Dumnezeu, să te fericească, să fii bucuria alor tăi! Eu, un lucrător, un biet tată de familie, îți urez din suflet.

Fata cea mare, mângăia pe Gigia pe obraz, ținând mereu ochii în jos și zîmbind; și grădinarul se uita la dânsa, ca la o icoană.

— Azi poți să iei pe fata d-tale cu d-ta, — zise profesoara.

— O iau, răspunse grădinarul. O s'o duc cu mine la Condove, și mâine dimineața v'o aduc îndărăt. Cum să n'o iau?

Fata ieși să se îmbrace.

— N'am văzut o de trei ani. Acum vorbește! O duc numai decât la Condove, dar mai întâi vreau să mă plimb prin Torino cu fata mea la braț, ca să mă vadă toți, și vreau s'o duc la prietinii ce-i am aici, ca s'o audă. Ah, ce frumoasă zi! Asta se chiamă mângăiere! Ia de braț, pe tatăl tău, Gigia!

Fata, care se întorsese cu o pelerină și cu o pălărie în cap, îl luă de braț.

— Vă mulțumesc zise Giorgio din ușe, vă mulțumesc din suflet. Când o să mă întorc, voi mulțumi tuturor.

Rămase o clipă pe gânduri, apoi se smulse de lângă fată, se întoarse înapoi băgând mâna în buzunar, și strigă ca un smintit:

— Sunt un om sărac, dar uite, las douăzeci de lire pentru institut, un pol de aur, nou-nouț.

Și dând cu pumnul în masă, puse napoleonul.

— Nu, nu, răspunse profesoara mișcată, iați banii îndărăt, eu nu pot să primesc nimic. Când te vei întoarce, și când va fi și directorul... dar nici el n'o să-i primească. D-ta te-ai străduit ca să-i câștigi; vă mulțumim.

— Nu, răspunse grădinarul cu încăpăținare, eu îi las... și vom vedea.

Dar profesoara, fără să i dea timp să se împotrivescă, îi băgă napoleonul în buzunar.

Atunci, el se supuse, dând din cap, și pe urmă, trimese cu mâna o sărutare profesoarei și fetei celelalte, luă pe fata sa de braț și ieșiră pe ușe, zicând:

— Aidem, copila mea, draga mea mută.

Iar fata, cu glasul său gros, zise, rar:

— Oh, ce zi fru-moa-să!

Trad. din italienește de Pompiliu Robescu.

o mare însemnătate pentru noi și o face în modul cel mai sincer și categoric.

Credem interesant pentru cetitorii noștri să expunem aci vederile baronului Chlumecky.

Dupăce aduce laude regelui Carol, Carmen Sylvei și progreselor repezi ale României, »așa cum rar le poate înregistra istoria«; dupăce face o expunere a serioasei forțe militare de care dispune regatul, autorul se ocupă de înalta însemnătate a vizitei dela Sinaia, de însemnătatea ei istorică.

În ce constă această însemnătate? Nu doară că ea ar pregăti vr'o nouă grupare a puterilor și ar aduce neașteptate schimbări politice. Importanța vizitei stă tocmai în aceea că întărește starea de fapt. Aceasta se știe în toate cancelariile europene și cu deosebire în Rusia. De când s'a isprăvit cu războiul din Manciuria, Rusia începe să-și vâre din nou coada în Balcani și în interesul ei este ca Austria să aibă cât mai puțini prietini aci.

În așa condiții, Austria se simte stingherită, căci are prea puțini prietini în sud-estul Europei.

Serbia — zice autorul — a uitat marile servicii pe cari l-le făcuse monarhia vecină și prin atitudinea ei a provocat, nu de mult serioase temeri de războiu.

Bulgaria, deși în mare parte își datorește ultimele succese atitudinii Austro-Ungariei, totuși a fost îmbrobodită de Rusia, care s'a priceput la această manevră, și astfel Bulgaria nu poate cu nici un preț să fie trecută de Austria ca »activ« în bilanțul balcanic.

»De aceia prietenia României are pentru noi un preț deosebit«, zice baronul Chlumecky. »Ea este un puternic punct de sprijin al poziției noastre din Balcani, după cum și la București Austro-Ungaria și Germania sunt socotite ca »un sprijin puternic pentru toate eventualitățile pe cari le-ar aduce viitorul«.

Această prelinie firească trebuie însă din când în când să fie întărită și scopul acesta l'a îndeplinit vizita arhiducelui. Iar felul în care s'a exprimat Brătianu după audiența sa la prințul nostru moștenitor, ne arată că și el consideră continuarea preliniei cu Austro-Ungaria ca un factor important în politica externă a României.

Ajuns aci baronul Chlumecky abordează o chestiune de-o extremă importanță.

»Și pentru politica internă« a Austro-Ungariei și în deosebi a Ungariei, zice d-sa, întărirea relațiilor cu România e de o mare însemnătate.

România numără azi aproximativ șase milioane de locuitori, însă în Austro-Ungaria locuiesc aproape 3 milioane de români, cari prin biserica, prin cultura lor, prin viața lor literară, prin arta și obiceiurile lor sunt legați cu conaționali lor din regat«.

Însă această legătură, urmează publicistul austriac, e departe de a însemna o mișcare iridentistă. Felul în care prințul moștenitor a fost primit și de românii din Ungaria și de cei din regat, o dovedește. S'a arătat lămurit că și unii și alții sunt devotați în modul cel mai leal Habsburgilor. Ei au cântat cu însuflețire acel cântec pe care maghiarii nu vor să-l audă, și prințul care primind pe românii ungari a dovedit că respinge însemnările despre o pretinsă iredentă, a creat noi pretini familiei sale și monarhiei.

»Și aceasta este cu atât mai îmbucurător cu cât purtarea maghiarilor față de români nu este de loc făcută ca să inspire românilor din Ungaria o închinare deosebită către monarhie«. Aci autorul amintește în treacăt, persecuțiile de tot felul pe cari le îndură românii din Ungaria,

procesele, scenele sălbatice din camera ungurească și condamnarea doamnei Vlad — și urmează:

»Până și călătoria prințului moștenitor, anumite cercuri ungurești au vrut s'o exploateze în interesul lor, punându-o într'o lumină falsă«. Și după ce scoate în evidență atitudinea hipocrită până și a lui »Pester Lloyd«, arată că »purtarea patriotică a românilor e un spin în ochii maghiarilor, căci în mod logic ea duce la necesitatea unei politici de prietenie către români, din partea guvernului unguresc«.

Acesta e miezul chestiunii. Publicistul austriac își exprimă speranța că vizita arhiducelui Francisc Ferdinand va fi dat imboldul necesar pentru ca într'un viitor nu tocmai îndepărtat asuprirea românilor din Ungaria să fie înlocuită cu o tratare mai dreaptă; iar ca rezultat pozitiv se poate socoti de pe acuma că întrevăderea dela Sinaia a dovedit cât de scumpă îi este arhiducelui prietenia României și cât preț se pune în regat pe reciprocitatea acestei prietenii.

Cum văd cititorii ideile baronului Chlumecky sunt foarte sănătoase. Ar fi de dorit ca toate cercurile politice românești — și mai ales cele hotărâtoare — să fie adânc pătrunse de ele, pentru ca prietenia dintre cele două state, atât de folositoare Austro-Ungariei, să albe și pentru români — pentru toți românii — rezultatele practice necesare.

Este adevărat că, nu există o iredentă română. Dar de aici nu rezultă că răbdarea românească e fără sfârșit și că românii se vor resemna pentru vecii vecilor să îndure tirania asiatică a șovinismului magiar. G.

Austria și armata României.

— Impresiile unui ofițer austriac asupra armatei române.

II.

Cavaleria.

Se compune din: a) un regiment de exortă; b) roșiori; 6 regimente à 4 escadroane, formând în timp de războiu divizia de cavalerie cu 3 brigade și patru regimente à 6 escadroane, formând în timp de războiu divizia de cavalerie. c) călărășii cu o formație semipermanentă cu schimbul, are 8 regimente cu câte 4 escadroane, d) o divizie a Dobrogei cu 3 escadroane.

Total 86 escadroane, din cari 54 permanente, 32 semipermanente. Fiecare escadron are câte 5 ofițeri, 120—150 oameni și 100—130 cai, iar în timp de războiu 5 ofițeri, 180 oameni și 150 cai.

Numărul ofițerilor este de 473, din cari numai 383 necesari formațiilor; în timp de războiu numărul ofițerilor se urcă la 940, deci perfect suficient. Înarmarea este la roșior cu revolver, sabie și lance, la cavalerie cu sabie și carabină.

România întreține, deși n'are cai și o cavalerie foarte puternică, cu toată scumpetea acestei arme, întrecând Bulgaria cu 36, Serbia cu 37 escadroane. Nu trebuie însă uitat că numai roșiorii corăspund tuturor cererilor; călărășii n'ar putea lua parte la lupte, din cauza pregătirii mai slabe și a variației cailor. Organizația prezintă destulă elasticitate pentru a desvolta formațiile de rezervă și miliție.

O greșală găsește autorul în lipsa carabinei la roșiori. Tocmai câmpul de războiu din Balcani și cel rusesc, terenul de întrebuintare a cavaleriei române, cu număratoarele lor defilee de dealuri și râuri, va sili adesea cavaleria să execute însărcinările pe jos, prin focuri de armă.

Asupra ofițerilor se spune că sunt însuflețiți de un bun spirit de călăreți, care e îngrijit și de comanda armatei prin curse și marșuri forțate de regiment, brigadă și corp, cari adesea dau rezultate admirabile.

O mare greșală găsește autorul în faptul că s'au desființat escadroanele de rezervă așa că regimentele de roșiori își completează cadrele de războiu din regimentele de călărăși.

Artileria.

Reorganizarea artileriei se va termina abea în 1910, ea este descrisă însă astfel cum va fi după noua organizare.

În timp de pace: nouă brigăzi, 18 regimente à 6 baterii à 4 tunuri, un divizion de artilerie călărească cu 3 baterii à patru tunuri. Total 444 tunuri. În timp de războiu fiecare divizie de infanterie capătă câte o brigadă cu 48 de tunuri.

Artileria de munte are o baterie, se va organiza însă în două regimente cu câte 6 baterii.

Pentru rezervă există 162 tunuri Krupp sistem vechiu. Cadrele sunt aproximativ 3 ofițeri, 180 oameni și 165 cai de baterie.

Artileria română este în comparație cu a marilor puteri mai slabă, în orice caz însă cu 12 tunuri de fiecare divizie de infanterie mai tare decât a Bulgariei și Serbiei, cari n'au decât câte 36 tunuri de divizie, este probabil însă că în continuarea organizării artileriei să se ajungă cu timpul la 72 tunuri de divizie, ceea ce ar fi foarte bine.

Se simte lipsa unei artilerii de munte puternice.

Turul corespunde tuturor cerințelor moderne, de asemenea muniția; materialul de cai este admirabil. Eexercițiile de tragere se fac după o instrucție modernă.

Dupăce se va termina reorganizarea, în caz că se va rezolva în mod fericit chestia cailor, lucru pentru care primii pași s'au și făcut în 1908, mobilizarea artileriei se va face fără nici o greutate.

Artileria de cetate conține două regimente, à două batalioane à 5 companii și două companii detașate la Ce navoda, total 22 companii, menite să apere cetatea București, linia F N G. (Focșani, Namoloasa, Galați) și podul dela Cernavoda.

Intărirea țării.

În partea de sud România are o apărare naturală Dunărea, pe care are o flotă puternică; întărirea către Ungaria ar fi aproape imposibilă și nici nu-s necesare, grație bunelor relații. Granița dinspre Rusia e deschisă, dar fiind prea lungă 400 km. și având un teren prea strâmt de manevrare în dosul ei (100 km.) România a renunțat la apărarea Moldovei și a făcut întărirea dela Carpați la Dunăre, pe linia Galați, Namoloasa, Focșani, lungă de 80 km.

Bucureștiul este una din cele mai moderne cetăți. Toate întărirea au caracter defensiv, numai podul dela Cernavoda este întărit ofensiv, pentru a asigura trecerea armatei române în Dobrogea.

Mobilizarea

e lăudată. Cu ocazia ultimelor războaie s'au concentrat 7300 (?) de oameni neactivi în 5 zile. (Credem că autorul greșește și că numărul lor trebuie să fie mult mai mare N. R.). Părerea unui specialist străin, că armata română ar putea fi gata de marș într'o săptămână, trebuie să fie exactă. Numai lipsa de organizare a trenului ar produce greutate.

Rezumat.

Armata română corespunde tuturor cerințelor române, se desvoltă mereu și e capabilă de-o mărire a formațiunilor în timp de războiu. Are nevoie de-o urcare a bugetului la 70 milioane lei și de-o cheltuială extraordinară, o singură dată, de 100 milioane lei.

Marina.

Marina dunăreană a României corespunde tuturor necesităților și poate asigura ori când superioritatea acestui stat pe Dunăre.

Pe mare, România nu se poate compara cu Rusia și nu se poate apăra de ea, decât printr'o alianță cu Turcia. Primejdia din partea Rusiei pentru flota comercială crește odată cu desvoltarea acesteia, astfel s'ar putea întâmpla să se ajungă la o înțelegere între aceste state, dacă România n'ar găsi o altă garanție a capitalului ei.

Acestui fapt i-se acordă o atenție prea mică; pentru împiedicarea lui s'ar putea deschide granițele Ungariei, pentru a face un alt drum măcar unei părți a exportului românesc și s'ar putea ajuta României în toate chestiile Dunărene. (De fapt, ungurii fac României mari greutăți la Porțile de fier, și Aehrenthal a fost gata să acorde Serbiei și Bulgariei aceleași drepturi pe Dunăre ca și României. N. R.).

Ită și situația flotei române:

	Tone	Cai putere	Tunuri
1 încrușător	1320	4700	12
1 radaviso	130	240	3
5 șalupe de războiu	607	1417	12
1 vas școală	350	160	2
1 torpilor de transport	104	150	4
3 șalupe cu tunuri	135	300	6
4 șalupe torpiloare	128	560	4
3 torpiloare cl. I.	2150	1710	6
4 vase de poliție	720	7200	44
8 torpiloare de pază	360	4400	8
31 vase	6004	20.837	101

Personalul 143 ofițeri, 45 cadeți, 2576 matrozi.
O comparație cu marina bulgară arată superioritatea celei române.

Concluzie.

În concluzia pe care o face lucrării sale, ofițerul austriac arată că și în afară de chestiile pur militare are vederi largi, făcând mai multe propuneri pentru întărirea relațiilor dintre Austro-Ungaria și România.

Subt înfrăurirea unei politici pașnice, cari nu umblă după estenziune teritorială pe socoteala altora, comerțul și industria se dezvoltă mereu. Regele și parlamentul năzuiesc desăvârșirea armatei și marinei. De pe acuma, cu toate că pe teren social și economic multe elemente contrare luptă între ele, *România este între statele europene o putere bine văzută. Dovadă pentru aceasta este că alianța ei e căutată.* Când o putere recunoaște că prietenul este desinteresat că prietenia lui numără printre cele rare adevărate, atunci are datoria să-i întindă mâna în mod deschis și prin sprijinirea intereselor lui să facă relație reciprocă durabilă și intimă.

Ită propunerile pe cari le face spre acest scop autorul.

Ridicarea obligativității pașapoartelor între cele două state, extinderea extradărilor și asupra dezertorilor, care ar fi o dovadă de încredere reciprocă (această propunere arată că autorul, ori cât de înaintate idei ar avea nu se poate dezbăra de oareși cari prejudecii militare).

După ce se va ratifica tratatul de comerț, ar fi bine să se îmbunătățească mijloacele de transport între cele două țări; România ar trebui să-și prelungească linia ferată la Petroșeni, cea dela Ocna și dela Turnu-Roș. Ultima linie ar scurta drumul Viena-București cu 6 ore.

Cercurile financiare și industriale austriace ar trebui să studieze la fața locului împrejurările României, pentru a recâștiga terenul pierdut. Din punct de vedere științific, cultural și militar ar trebui ca să se studieze România, căci se pot învăța multe și dela cei mai mici.

Ar fi bine ca ofițerii celor două armate să intre în relații de camaraderie. Lucrul ar trebui să se facă fără jertfe financiare din partea ofițerilor, ar trebui ca în fiecare an un număr de ofițeri austriaci să ia parte la manevrele române pentru a studia valoarea trupelor, lucru foarte important în caz de cooperare cu garnizoanele de frontieră Brașov, Sibiu, Orșova, de o parte și Ploiești, Turnu-Severin pe de alta s'au stabilit relațiile de prietenie.

Acestea ar trebui sprijinite, iar mai târziu, dacă va veni vremea când drapelul negru galbene și cele roș-galben-albastre, fluturând lângă olaltă, să îndrepte trupele Austro-Ungariei și României spre victorie — atunci sângele vărsat împreună pentru patrie va pecetlui prietenia încheiată de monarhii înțelepți în timp de pace. Până atunci să ne respectăm reciproc ca aliați sinceri, să ne ajutăm și să ne ținem armele gata și ascuțite.

Astfel termină autorul broșura. Din rezumatul ce l-am dat, se poate vedea că ofițerul trimis de »Danzer's Armee Zeitung« să studieze armata română, a putut aduce tovarășilor săi o veste bună: Armata română este bine organizată, bine armată, bine condusă și nu va face rușine aceluia cu cari va lupta împreună în războiul european ce, mai curând ori mai târziu, se va abate asupra lumii civilizate.

Tarul în Anglia.

După întâlnirea de Sâmbătă cu președintele Falières, țarul Nicolae II a plecat în Cowes, la o întrevedere cu regele Edvard, ca de nou se întărească alianța care leagă Rusia de Anglia deja de 18 ani și se pună la probă bunăînțelegerea, cu care Anglia și Rusia privesc — de câțiva ani încoace — frământările din Asia.

De regulă la astfel de întâlniri, numai ulterior se știricește, ce isprăvi fac capii încoronați, s'au mai bine zis, miniștri de externe, de cari ei sunt însoțiți. Subt masca discursurilor, cari pe același calapod se spun și la orice întâlnire de muritori, se ascund totdeauna, socoteli chibzuite în taină, de vreme îndelungată și în vreme profană naivi își închipuie că, o astfel de întâlnire nu poate fi decât o prietenească înțelegere pentru susținerea și asigurarea relațiilor pașnice și prietenești. E fapt sigur că la astfel de ocazii se mai vorbește și altceva, decât cele de mai sus, după cum ne-o probează aceasta tot întâlnirea țarului cu regele Angliei — acum un an — în portul apelor filandeze Reval. Și atunci au fost vorbiri festive și clinec de pahare, căror ținea ison — în gură mare — asigurarea păcii universale. Azi însă e sigur că întâlnirea de acum un an a fost o adevărată bombă pentru pacea Europei. Dacă ar fi și reușit planurile celor două puteri, anul trecut ar fi fost punctul culminant al unui război universal, în fața cărui orice campanie premergătoare — fie cât de mare — s'ar fi redus la proporții ridicole. Planul era ca, cu ajutorul Franciei și-al Italiei — spulberând din cale-i monarhia austro-ungară, cele două mari puteri să împartă între ele Europa și posesiunile din Asia, izolând prin aceasta Germania cu totul de apele atlantice. Planul dela Reval a resturnat pactul avut cu monarhia noastră, referitor la situația balcanică. Puțin după această întâlnire, cele două mari puteri, au cerut o politică mai radicală pentru deslegarea problemelor sterile macedonene. Cât se vede, pentru cele două puteri chestia macedonă ar fi fost gordiul, ca pe urmă să năvălească la împărțială.

După cele întâmplare au văzut că planul făcut în Reval nu s'a realizat, căci nodul gordian s'a deslegat de sine și'n așa fel precum nu se așteptaseră cele două puteri. Incurând erupe revoluția macedonă și puțin după aceasta, cea turcească — în Reval se făcuse socoteala fără cârcimar — nici nu era de prevăzut ca la deslegarea problemelor macedonene să aibă de furcă și cu Macedonia și cu Turcia. De atunci au trecut treisprezece luni și cele două puteri s'au convins că, nu pot conta la perfidia germanilor, cât timp ei sunt conștii că *cinstea* e o afacere cu mult mai sigură când e vorba de un aliat al tău. Totodată francezii nu erau așa ușor de înduplecați, ca să dea jertfe de sânge, cât timp nu erau siguri că aceasta va avea pentru ei și un folos real. Evenimentele macedo-turcești, pe urmă anexarea Bosniei, au probat că, planurile din Reval au fost mai mult iluzorii,

din fericire pacea Europei n'a fost conturbată și cele două puteri — cu speculația dela bursa diplomatică — au pierdut. Și acum când plutește încă ecoul ciocnetul de pahare ce s'au golit și miresmele bucatelor hărăcite în Cherbourg și Cowes, ne închipuim că cele două puteri își vor continua cu sfială, îndrăsnețele planuri — azi de modate — începute în Reval.

Întâlnirea dela Cherbourg și Caves azi nu mai prezintă nici o îngrijorare. Pe Franța n'o mai leagă nici un interes de Rusia, decât doar că formează reciproc o bună ariergardă a intereselor lor politice — și chiar din răceala cu care tratează foile francheze și engleze, și nepăsarea cu care Germania privește această întâlnire, putem vedea că nu va avea o altă însămnătate politică mai eclatantă.

După cele experiate dela întrevederea din Reval, atât Anglia cât și Rusia sau convins că, conturbarea păcii nu numai că nu e rentabilă, dar nici nu e chiar așa ușoară după cum își închipuiseră câțiva diplomați aventurieri.

Congresul studențesc român.

Modalitățile de participare.

Delegatul comitetului organizator al congresului studențesc dela Iași, face cunoscut următoarele:

Ca ultime instrucții în privința înscrierilor la congresul studențesc se comunică întregii studențime române că, data congresului e fixată definitiv pentru zilele de 15—20 August st. v. Înscrierile s'au repartizat în modul următor: Studențimea înscrisă la București, studențimea română din Ungaria, Apus și peninsula balcanică se va înscrie pe adresa comitetului organizator din București, la delegatul acestui comitet, d-nul Mircea Rusu-Șirianu, »Uniunea studenților români«, str. Academiei nr. 1.

Studențimea dela Iași, din Bucovina și Basarabia se va înscrie la comitetul organizator din Iași, la Universitate. Urmase ca în modul acesta înscrierile să se facă până la 20 Iulie st. v. dar din cauză că mulți n'au luat la timp cunoștință despre aceasta, se prelungește acest termen până la 1 August. Până la această dată înscrierile vor continua în modul descris mai sus, la București și Iași, dela 1 August încolo toate cererile de înscrieri se vor cere dela delegatul unite, la Iași, până la 7 August, cel mai târziu.

Cererea de înscriere va fi însoțită de adresa precisă, cu indicația cărții de student și de un mandat de 2 lei; taxa de înscriere.

În schimbul acestel taxe, care trebuie achitate deodată cu cererea de înscriere, fiecare congresist va primi în timpul cel mai scurt legitimațiile necesare pentru congres și programul complet, tipărit. Legitimațiile vor fi: O carte de legitimație generală de membru al congresului, un semn distinctiv la butonieră și un bilet de legitimație pentru C. F. R. cari îndreptățesc pe fiecare congresist la o reducere de 75 la sută pe C. F. R. din orice punct al țării la Iași și înapoi.

Cei înscriși până acuma la congres vor primi în curând legitimațiile și programul. Cei neînscrisi încă, sunt rugați să grăbească cu înscrierea, să nu o amâne pentru ultimul moment, căci astfel se vor naște întârzieri din cauza marelui număr de cereri ce va fi, astfel, în ultimele zile. Orice informațiuni se vor cere dela delegatul d. Mircea R. Șirianu, pe adresa de mai sus.

Considerând însuflețirea studențimei românești de pretutindenea, pentru ideea congresului, însuflețire manifestată prin zeci de scrisori de

Îți cade părul??? N'ai decât să folosești **spiritul pentru păr, Petrol** a lui **Kulka** care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătreței. —

După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o explicație în limba română 2 cor,

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățenie a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui **Kulka**. Prețul unei tegle 1 cor. **Săpun de crin** 1 cor. **Pudră de crin în toate colorile** 120 cor. **Preparate cosmetice de prima calitate**. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la „**Vulturul negru**“ a lui **Kulka Emil** din **Timișoara-Cetate** Nr. telef. 645.

aderență, având în vedere că de astă-dată s'au putut înlătura orice piedeci materiale și morale, organizatorii congresului speră că acest cel din-țai congres al tuturor studenților români de pre-tutindenți, va avea un succes strălucit și va aduce rezultate mari, binefăcătoare. În acest scop com-itatele unite fac un călduros apel studenților să se înscrie în număr cât mai mare la congres.

Delegatul comitetului organizator
Mircea R. Șirianu.

Din Roma.

O anecdotă. — Trei arabi ciudați. — O bombă. — Diligențele.

— Dela corespondentul nostru special. —

Roma, 29 Iulie st. n.

Zilele trecute a murit la Roma, un căpitan de ca-
rabineri la pensie, Giovanni Battista Manai, într-un mod
destul de original: se duse, ca de regulă la ca-
fenea, și de-odată se simți rău, dar așa de rău, că bă-
nuind că ia venit ceasul din urmă, a chemat pe chel-
ner și i-a dat ceasul și lanțul de aur ce avea la briu,
un portofel cu bani și un revolver ce avea în buzun-
ar. Chelnerul, văzând că bietului căpitan îi este rău,
a chemat în ajutor pe doi clienți ai cafenelei, l-au luat
pe sus, l-au pus într-o trăsură și l-au trimis imediat
la spitalul Sant' Antonio, unde căpitanul muri, imed-
iat ce a sosit în camera de gardă.

Căpitanul Manai a avut în viața sa o clipă de cele-
britate. Era locotenent de carabinieri (carabinerii sunt
jandarmii Italiei) și pe vremea aceea faimosul bandit
Tiburzi bagease spaima în bogați. Capul lui Tiburzi
era pus la preț, și poteri număroase băteau pădurile
și Campagna Romană ca să-l prindă, însă fără succes.
Unul dintre căpeteniile puterii era locotenentul Manai.
Acesta văzând că nu este chip să prinză pe bandit, s'a
gândit la șiretlic. El, împreună cu trei carabinieri voi-
nici și curajoși, s'au îmbrăcat țărănește și s'au dus
departe într-un sat de cărbunari, în cari Tiburzi venea
deseori.

Ajunși acolo fără ca să-i cunoască nimeni, Manai
și cu carabinieri s'au băgat ca să lucreze la cărbuni.

Timp de vre-o 2—3 săptămîni, carabinieri deghisați
au lucrat la rînd cu cărbunarii, dormind în păduri,
mîncînd prost, așteptînd să pice Tiburzi; sosi o scri-
soare închisă, cu numele ce locotenentul își dese la
cărbunari. Scrisoarea conținea numai aceste vorbe:

»Locotenente Manai, de geaba aștepti;
întorcete mai bine la Roma, că cel puțin
o să trăiești mai bine, ducîtu cu cărbunarii».

Tiburzi.

Vă puteți închipui mutra ce a făcut locotenentul.
Anecdota s'a răspîndit, Roma întreagă a ris, și după
vre-o trei zile, cînd s'a uitat faptul, și celebritatea lui
Manai s'a stins.

În strada Colonia, într'un magazin de lucruri de
chihlibar și de mozaic, se prezentă doi domni și o
doamnă, bine îmbrăcați, politicoși, dar vorbind foarte
rău italieieneste.

Erau trei arabi, veniți în Roma din depărtata Ara-
bia, nu pentru dragostea de a vizita această cetate, ci
ca să-și încerce norocul.
Pe cînd negustorul le arăta diferite obiecte, băgă
de seamă că dintre șirurile groase de boabe de chi-
hlibar, un șir perise ca prin farmec. Negustorul des-
chise ochii mari și se uită cu foarte multă atenție,
cînd iată că un alt șir de chihlibar dispăre.

Farmecul s'a prefăcut numaidecît în realitate. Ne-
gustorul a chemat un gardist, și i-a expus minunea
disparației șirurilor de chihlibar. Gardistul a poftit cu
multă politețe pe cei trei supuși ai lui Mahomet la
secție, și aci, comisarul a găsit nu două, ci trei șiruri
de chihlibar, cu boabe mari cît o nucă.

Lucrul în sine pare banal: trei arabi hoți; dar sunt
ațișea hoți în lume!

Însă, curiositatea acestor hoți consistă tocmai obiec-
tele ce fură, căci, comisarul care i-a arestat a făcut
perchiziție în odăile ce acești trei arabi aveau într'un
hotel, și în două gramantane au găsit: mănuși, ghete,
pantofi, ciorapi, cămași, pieptini, nasturi, batiste, etc.,
etc., toate furate.

Și altceva tot curios, cei trei arabi nu vor să spună
nici cine sunt, nici de unde vin.

O să-i fie cam greu poliției să dea de capătul ace-
stei afaceri, mai ales că poliția din Roma este... obiectul
ironiei tuturor ziarelor umoristice.

Iar o explozare o bombă la Roma.

Sunt foarte dese în Italia cazurile de bombe ce ex-
ploadează cînd ici, cînd colo.

Vă scrisesem de o bombă ce a explodant pe zidu-
rile medievale ale Romei; azi o alta face explozie în
Roma, aproape de piața San Pietro, la 9 ore seara
cînd stradele sunt pline de lume, de copii, de tranvaie.

La un colț al stradei Borgo Pio cu piața Rusti-
cucci, în momentul cînd trecea un tramvai, o bubui-
tură puternică a zguduit geamurile tuturor caselor,
băgînd teama în inimile tuturor din împrejurimi.

Nu s'a găsit nimic, și din fericire nu s'a înregistrat
nici un accident de persoane.

Gazetele a doua zi, ca să nu alarmeze opinia pu-

blică, vorbeau de o «explozie» în în piața Rusticucci
și spuneau că niște copii, au fabricat o petardă, ca să
se joace, căreia i-a dat foc, producînd o «detunătură».
Un singur ziar a pomenit vorba «bombă», și a doua
zi poliția a trimis un comunicat ziarului același, asi-
gnîndu-l că a fost o — petardă.

Dar ceia ce este mai curios, este faptul că poliția
nu a putut aresta pe nimeni, și nici nu a găsit nici
o urmă din faimoasa petardă.

Cu cît progresul înaintează, cu atît poezia dispăre:
Și cum vin cu drum de fier,
Toate pasările pier,
Sboară cînturile toate...

a zis maestrul nostru Eminescu, ca un profet.

În toată provincia romană, pentru comunicația din-
tre orașelele cari nu sunt legate între ele cu trenuri,
erau diligențe.

Săptămîna trecută, ultimele diligențe au pierit, în-
locuite cu automobile.

De-acum pe stradele prăfuite, și în piețele pline de
lume de unde plecau diligențele, nu se mai vîd tră-
surile acelea atît de poetice, cu caii slabi, cu condu-
cători cu o șapcă jerpelită cu cornul de paște în frunte.
De-acum, sunetul metalic al clopotelor la gîtul cailor
nu vor mai răsună pe stradele albe și lungi, ci sgo-
motele profunde ale trompelor, vor băga spaimă în
boii și catirii înhămați la carele țărănești, pe cînd
automobilul, ca un vîrtej devoră spațiul, lăsînd în
urma lui un nor de praf, care împreună cu fumul
de benzină, acopere pe copilul de țaran ce uimit se
uită la automobilul care fără cai, fără foc, fără șine,
gonește pe șoseaua prăfuită.

Adio trecut! Una cîte una rămășițele poetice ale
trecutului pier înghițite de pașii progresului.

Coresp.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 4 August n. 1909.

— **Excursiunea A. S. R. Prințului Carol în munții Sucevei.** A. S. R. Prințipele Carol
cu o suită de 6 colegi de ai săi de liceu, cu d.
dr. Romalo, etc., în două automobile au ple-
cat din Sinaia, prin Brașov, Tușnad, ajungînd în
ziua de 12 Iulie la Vatra Dornei, unde au și ră-
mas noaptea.

La 13 Iulie excursioniștii au plecat cu plutele
pe încântătoarea vale a Bistriței trecînd prin
splendidele Chei ale acestui flu, pe la Colțul
Acreei, Pietra vîntului, pe la Coif, Nisip, Moara
dracului și alte localități uimitor de frumoase,
pînă la vama Cojoci de pe moșia Broșteni a
M. S. Regelui.

Din Dorna Vatra excursia e condnsă de d.
G. T. Kirileanu (casier la ad-ția Curței Regale),
care fiind băștinăș din com. Broșteni (Suceava),
a condus pe excursioniștii pe la cele mai vred-
nice de văzut pozițiuni din țară. Așa: dela Vama
Cojoci excursioniștii au plecat călări la Mănăsti-
rea Rarău, Pietra Zimarului, Vîrful Rarăului,
Pișeterele Doamnei — cele ca o cetate
medievală —, înapoi la mănăstire, apoi Cojoci,
de unde iar cu plutele pe Bistrița, prin Vîrtejul
dela Caldare, împrejurul Dâmbului Colacului,
prin Fonoaia, la Cruce unde au și dormit.

A doua zi la 14 Iulie, după o baie admirabilă
la Genunea Crucei, au plecat călări la Barnar și
de aici prin frumoasele Chei ale Barnarului pînă
la Arșița, unde au luat dejunul.

Seara au sosit la Broșteni unde au fost pri-
miți foarte frumos și bine la ad-ția moșiei Broș-
teni. S'au adunat mulți săteni și sătence, care
după dorința A. S. au jucat hora, brăul, leșasca,
ciobănașul și alte jocuri naționale la care s'a
prins și A. S. Prințipele cu colegii fiind o ani-
mație și veselie rar de văzut. Din public s'a în-
mănat A. S. și celorlalți cărturari foi volante cu
urările de bună venire cuprinse în versurile pe
care le dăm mai jos:

Alteță.

Venind între noi, ne dați prea fericitul prilej
să vă arătăm dragostea și devotamentul nostru
nețărnut către Alteța Voastră, viitorul Rege al
neamului nostru, și vă urăm:

Să fii bunuț și mândru
Pe cît ne bate gîndul;
Mai mare 'ntre cei mari,
Mai tare 'ntre cei tari.
De Dumnezeu păzit
Și de popor iubit.
Mult înțelept la minte
Și norocos în lupte,
Ca să renasc' avântul
Din vremea lui Mihaiu,
Și dela Ștefan-sfântul
Și dela Carol-Craiu.

Să trăiți Alteță, să trăiască MM. LL. Regele și
Regina, trăiască Augusta voastră familie, Trăiască
România!

Au vizitat și Dealul Fierului cu bogatele mine
de mangan.

La 15 Iulie A. S. a plecat cu suita în auto-
mobile, pentru a face ascensiunea Ciahlăului, și
de aici pe la Cetatea Neamțului la Mănăstirea
Putna, spre a vedea mormîntul Marelui Ștefan.

**Conducătorul partidei carliste în chestia
spaniolă.** Don Jaime, f. ul repozatului pretendent
de tron Don Carlos, s'a retras în liniștea patriarhală
a castelului Chambord din Frohsdorf. Intervievat
de corespondentul ziarului »N. F. Presse«, în
chestia spaniolă zice că, partidul carlist e un
partid al ordinei și rentoarcerea sa în patrie ar
urma numai atunci cînd interesele patriei, even-
tual regele ar reclama aceasta, dar nici cînd în
împrejurări ca acestea — cînd el însuși ca sol-
dat ar irebui să conducă puterea armată contra
fraților săi răsculați. Cînd partidul carlist mi-ar
cere să intru în țeară în fruntea oștirii, ași face
nu ca să conturb, ci ca să reabilitez liniștea. În
chestia maroccană partidul ar prefera mai bucu-
ros pacea, decât războiul — pe care l desaproabă
și care va dăina multă vreme, deși servește nu
mai interesele particulare ale unei anumite clase,
ceea ce a provocat nemulțămirea poporului.

Tirănia și lipsa de tactică a guvernului să
menține chiar și în colonii, orice apropiere între
popor și guvern, dar mai ales între rege — care
e foarte puțin simpatizat — nu numai c'ar fi
tîrzie, dar și zadar. Aici în colțișorul acesta
sunt destul de departe de hotarul țării mele și
totuși n'am decît o singură dorință; Fericirea ei.

— **A murit Nachtnebel Ödön.** Ungurii din
Arad sunt în doliu. A murit cel mai de seamă
om al lor, Nachtnebel Ödön, »mîntea comitatu-
lui« cum i-se mai zicea, acestui om într'adevăr
de o rară intuiție de simț bun și drept. Fiul unui
șvab din Vârșet, deja tata său, intrat în slujbă
ungurească, se maghiarizase încâtva, fiul, în a
doua generație, rușe cu desăvîrșire legăturile de
sînge cu naționalitatea străbunilor săi.

El era deja ungur, prin convingere și simțire
și nu odată sintetiza chiar șovinismului unguresc
în Arad. În luptele naționaliste mari și grele din
sala comitatului, Nachtnebel era adutul ungurilor,
el era chemat în orice situație grea și dificilă.

Dar, trebuie să recunoaștem, adversar oricît
de acerb, armele sale de luptă erau loiale și
drepte, stăpîn pe un mod de discuție calm și
obiectiv chiar și în cea mai înfierbîntată atmos-
feră. Și azi cînd se duce, el lasă par-că un fel
de regret și în sufletul luptătorilor români cu
cari și a înlocușat de atâtea-ori armele, în lupte
adese foarte înverșunate. Stîngerea lui ne mai
evoca acum amintirea acestor lupte grele, dar
frumoase, cu un adversar cum a fost bătrînul
Nachtnebel. În mormîntarea i-a fost ieri după
amez la 5. la care a luat parte și P. C. Sa Ro-
man R. Ciorogar în calitate de reprezentat al con-
sistorului din Arad.

— **Congresul catolic și Slovaci.** Congre-
sul tuturor catolicilor din Ungaria se va ține anul
acesta în Seghedin. Ziarul slovac »Ludove No-
viny« propune ca slovaci catolici să ia parte în
număr mare la congres și să protesteze împo-
triva episcopilor unguri cari asupresc pe preoții
slovaci pentru sentimentele lor slovacăști. Propune
ca slovaci bărbați și femei, să vie în haine
negre spre a-și arăta starea de asuprire și umi-
lire prin haine de jale. În caz că nu li se va în-
gădui să-și spute plîngerile la congres, atunci să
facă o manifestație pe străzile celui mai curat
oraș unguresc, Seghedinul.

— **O comoră închiphuită** Se anunță din
Craiova: D. primar Ciocazan a primit o petiție
din partea d-nei Elena Anastasescu, care cerea
să se facă săpături în firgul de săptămînă într'un
loc unde spunea că ar fi zărit ieșind fiacăți și
că bănuiește a fi o comoră. D. primar a însărci-
nat pe d. Gh. Buțoreanu, directorul ad-tiv al
primăriei, ca cu o echipă de lucrători ai primă-
riei să facă săpăturile. Lucrarea a început aseară
la orele 5 și jumătate și a continuat și azi di-
minează pînă la orele 9 și jumătate fără nici un
rezultat. În tot acest timp d-na Anastasescu a
asistat la săpături. Au mai fost de față peste 2
mii de persoane. În oraș se discută mult asu-
pra acestei comori închiphuite.

Redactor responsabil Constantin Savu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Caut

un cancelist cu praxă, care să știe lucra și la mașina de scris. Salar lunar 80 cor. Reflectanții să se adreseze la **Dr. G. Pops**, avocat, **Bufeni**.

Un candidat de avocat

imediat află aplicare în cancelaria avocatului **Dr. Pavel Obădeanu** în **Beci-cherecul-mare** (Nagybecskerek, comit. Torontál).

„Sentinela”

instituit de credit și economii ca societate pe acții în **SATUL-NOU** (Révaujfalu) cu filiala în **Sân-Mihailu**.

Efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri plătește 5% interese și 10% dare după interese. — Prospect pentru noua emisiune de acții, pentru acționari cu 110, iar pentru ne-acționari cu 112 cor. se pot cere dela direcțiune.

Satul-Nou, în 7 Maiu 1909.

Direcțiunea.

2 commis

harnici, prima putere, află momentan angajament în prăvălia de manufactură și spiterie a lui **GHEORGHE TURCOANE** în **Zsebely** (om. Temes).

Se caută

un băiat

din familie bună de învățcel în prăvălia de spețerie, farbă, fer și manufactură alui **Dimitrie Popovici**, comerciant, **Șiria**.

ANUNȚ

Se află de vânzare

un motor de gaz

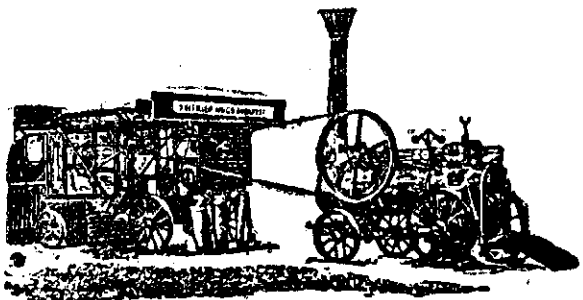
cu putere de 2 PH. și cu transmisiune. Motorul e folosit de 2 ani, dar funcționează foarte bine. — Doritorii să se adreseze la administrația ziarului »Tribuna« în **Arad**.

DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini

Oradea-mare — Nagyvárad

— Kolozsvári ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu aburi, gaz, petrolu, benzin olefu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătere favorabile.

„DRĂGANUL”
instituit de credit și economii, societate pe acții în **Beiuș**.

Concurs

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții »DRĂGANUL« în **Beiuș**, publică concurs pentru postul de **servitor**.

Salar lunar deocamdată 40 cor. plătit în rate lunare anticipative.

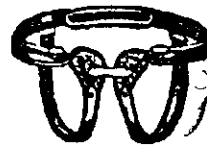
Cvartir în natură, precum și luminat și încălzit.

Rugărele sunt a se înainta la direcțiunea institutului până în **15 August a. c.**

Postul este de a se ocupa imediat.

Beiuș, la 31 Iulie 1909.

Direcțiunea.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stinca e veritabil, dacă e provărat cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazia de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908. 5 Iulie.	ACTIV	1909. 4 Iulie.
124380245	88592245 Reserva metalică Aur 86934526	118145418
1262119	35788000 „ Trate Aur 31210892	1178362
43829157	Argint și diverse monete	52749387
8189700	Portofoliu Român și Străin	30499285
18193008	*) Impr. contra ef. publice 12908750	11999924
11999924	„ „ „ „ în cont curent 17590535	15093086
15480553	Fonduri publice	3151121
3216621	Efectele fondului de rezervă	5975515
5953352	„ „ „ amortisarea imob. și material	704968
698681	Imobili	18865
17909	Mobilier și Mașini de Imprimerie	109630790
108160159	Cheltueli de Administrație	26969352
—	Deposite libere	28277087
29067825	„ „ & provizoria	404393160
28139006	Compturi curinți	12000000
398588859	Compturi de valori	26727618
12000000		3992572
2492887	Capital	1249760980
3734034	Fond de rezervă	2237648
247529200	Fondul amortisării imobilelor și material	43552
2190642	Bilete de Bancă în circulație	—
46017	Bilete de Bancă în circulație	109630790
—	Profituri și perderi	404393160
—	Dobânzi și beneficii diverse	
108160159	Compturi curinți	
398588859	„ „ & provizoria	
	Deposite de retras	

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —
BAJA (BACICA).

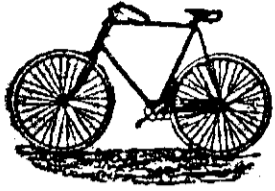
Recomandă indeosebi cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă. Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de plăti în rate. **BUDGET GRATIS.**

Bicicliștii nu mai sunt siliți a-și procura **biciclete** ori unele părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență.

1 buc. **bicicleta americană**, ajustată complet, cu scutitor de tină, cu semnal dublu, model 1909, francată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96 — La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-DEPARTURE” sau „TORPEDO” cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15 —

1 buc. manta pentru bicicliști . . . . . C. 4.60
1 buc. manta de munte pentru bicie.
cu căptușală groasă . . . . . „ 8.50
1 buc. pompă bună pentru biciclete . . . . . „ 2.60
1 buc. pedale fine . . . . . „ 4.20
1 buc. șea cu arc . . . . . „ 4.50
Nichelarea și smălțuirea unei biciclete . . . . . „ 20.—

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necunoscuți le expediez numai cu rambursă, dreptacea articii necorăspunzătorilor se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate. — Pentru toate mărfurile garantez!

Depozitul fabricii de mașini de cusut din Timișoara a lui **Ladányi Izsó**, Timișoara-Cetate

Zápolygasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. FILIALE: Timișoara-Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahner Telefon 987.

AVIZ.

Avem onoare a aviză on. public precum și stimații clienți, că cu apropierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai ieftine ghetete

confectionate cu mâna, se pot cumpăra la

**Asociațiunea
Călțunurilor**

Szabadság-tér Nr. 14

(la cisma roșie)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU

cond. societății.

TUNNER CORNEL

Telefon 856.

Timișoara

Telefon 856.

Hunyady-út 4 (Telefon 280).

Își recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moder.

Având un magazin bogat, liferez mai — — ieftin ca orice concurență. — —

Recomandându-mă on. public eu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5^{0/0}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipațiunile se plătesc de intabulare, convertez datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

IOAN I. CREȚU
arhitect și lăcătuș
Timișoara-Fabric
Fő-utca 10.

Primește orice lucrări en fier pentru ziduri, precum și bariere pentru trepte și balcoane, gratii pentru porți, schelete pentru ferestri, garduri pentru morminte și vetre de fier cu prețuri moderate.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT — mai nainte —
väd. Fried. Klein
Sibiu — Hermannstadt, Reispargasse 7.

recomandă noutățile sale de

parasoale și entoutcas

(pentru orice orațiune) precum și magazinul bine asortat de

plăcuțe pt. doamne și domni de calitate bună, plăcute, durabile și cu prețuri ieftine.

Stofa unsuroasă pentru cuverte

de mătase și jumătate mătase pe ales executate prompt și neesceptionabil.

— Bastoane cu prețuri foarte ieftine. —

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.